

Uredništvo in upraviteljstvo v Ptuj
v gledališkem poslopiu.

Štajerc izhaja vsaki drugi petek,
datiran z dne naslednje nedelje.

Sestavki dobrodošli.

Rokopisi se ne vračajo in se morajo
najdalje do ponedeljka pred izdajo do-
tčne številke vposlati.

Štajerc.

Posamezna številka velja v Ptuj za
celo leto K 1.— s poštnino K 1.20.
Pri odjemanju več ko 10 števk pri-
meren rabat.

Cena za oznanila za:

1 stran K 32.—, $\frac{1}{2}$ strani K 16.—,
 $\frac{1}{4}$ strani K 8.—, $\frac{1}{8}$ strani K 4.—,
 $\frac{1}{16}$ strani K 2.—, $\frac{1}{32}$ strani K 1.—
Pri večkratnem oznanilu posebno zni-
žana cena.

Štev. 4.

V Ptuj v nedeljo dne 24. februarja 1901.

II. letnik.

Nujni predlog poslancev vit. Berkša, Žičkarja, Pfeiferja, dr. Gregorčiča in tovarišev.

Že več desetletij sem vedno trajajoče pustošenje vino-
gradov skoz tržno uš je široke deželne dele na Spodnjem
stajarskem, Dolenjskem in na Primorskem, ki so bili
ponos posestnikov in ki so prinašali dohodke od ka-
terih so brezskrbno živeti zamogli, spremenilo v pu-
ščave.

Posestniki teh opustošenih vinogradov živijo danes
v največjem uboštvi, izročeni nepopisljivi revščini in
ker denarja za prenovljanje vinogradov ne morejo dobiti,
obračajo svoji domovini hrbet, prijemljejo v vedno
večjem številu za popotno palico in hodijo v druge
dele sveta iskat tistih pogojev za svoj obstanek, ki
jim jih je domovina odrekla.

Nadaljno trajanje tega obupnega položaja skriva
dvojno nevarnost v sebi, zgubo direktnih in indirek-
tnih davkov in brezljudnost širokih deželnih delov,
torej zveščanje že brez tega itak obstoječe prav občut-
ljivo pomanjkanje delavskih močij za kmetijsko oprav-
ljanje.

Popolnoma premajhne so podpore iz dozda iz
državnih sredstev za prenovitev vinogradov podeljene

svote. Velika ovira, da se vinogradi niso prenovili,
je v posameznih deželah tudi, da je delovanje državne
pomočne akcije od paralelnega sodelovanja deželnega
zboru odvisno.

Samo v velikem slogu započeta, čisto državna
pomočna akcija, prosta ozkosrčnih pomislekov, prosta
sodelovanja deželnih zborov in prispevkov deželnih
zakladov, zamore velike nevarnosti omenjenih krajev
odstraniti.

Ona, svoj čas podeljena državna pomoč za v po-
trtni uši najprvo napadene bizeljske kraje na Spod.
Stajarskem, v katerih so vinogradi večinoma že pre-
novljeni in prav povoljne dohodke nosijo, podaje nam
neizpodbiti dokaz, da je prenavljanje vinogradov k
istim produktivnim, zdatnim umetnostim prištevati,
katere v prekašajočem načinu državi prav pridejo,
zatorej naj ista ne odlašaj, to njej sami dohodke nosečo
umetnost v velikem slogu v roke prijeti.

Podpisani torej predlagajo:

„Visoka zbornica naj sklene:

Visoka vlada se pozivlje, pri lastnosti, ko je
dosedajšnja oskrba za prenovljanje vinogradov
se popolnoma in čisto kot nezadostna spo-
znala, da izdatna denarna sredstva v to
svrhu privoli in nemudoma to zadevajočo

Molitev starega drvarja.

(Piše Šimen iz Sentjurja.)

Bilo je daleč tam na Ogrskem, skoro v sredi
tistih velikih gozdov, kamor še dandanašnji hodijo
naši možje hraste podirati in drva sekati.

Pod košatim hrastom leži na bičevju stari Jurij
in zdihuje. Njegova duša se hoče od njega ločiti,
toda on si še tega ne želi, ker še nista z Bogom
poravnala. Vedno bolj in bolj zdihuje in se prejema
za glavo, iz katere mu curkoma lije kri. Prsi ima
gole in vidi se raztrgana koža na njih.

Blizu tega hrasta, pod katerim zdaj leži, sekal
je nekega drugega. Ko ga je že dovolj nasekal in
videvši, da se hrast že maje in pripogiblje, beži v
stran. Več kot 20 let je že tako delal, in ni se mu
še pripetila nesreča, a danes ga je dohitela. Komaj
je hrast z grozovito silo treščil ob tla, odskoči mu
debela veja in ga hudo zadene v glavo in prsi. Hitro

se raznese ta novica daleč na okrog, da bo stari
Jurij šel kmalu v krtovo deželo, in drvarji so pri-
hiti od vseh strani k njemu. Obžalovali in pomilo-
vali so ga, kajti bil je Jurij najstarejši in najpošte-
nejši drvar.

Jurij se malo sklone in začne počasi govoriti:
„Hotel sem zdaj za svojo grešno dušo zmoliti en
očenaš, toda vidim, da sem ga popolnoma pozabil
in da ne znam popolnoma nobene molitvice več. Kar
tako bi pa ne šel rad na oni svet. Bi mi ne ustre-
gel eden izmed vas to željo in molil za mene?“

Vsi se čudno spogledajo. To je bilo od njih pre-
veliko zahtevanje. Da, ko bi bil kateremu zapovedal
naj ukrade svojemu sosedu toliko in toliko polenov,
ali pa, da naj gre v planjavo in ukrade tam par
konjev, ali pa, da naj svojemu prijatelju zažene nož
v rebro, to bi mu bil vsak takoj storil. Ali očenaš?!
Tega niso znali dobro kot otroci, kaj šele zdaj —
na pol divji možje, sredi velikanskih planin.

predlogo narediti in nove načine izplačila te državne pomoči v nasvet spraviti blagovoli.“

V formalnem oziru predlagamo ta predlog s v § 42 poslovnega reda dovoljenimi prikrašanji v posvetovanje vzeti.“

Dunaj, dne 8. svečana 1901.

Ta nujni predlog predložil se je v poslanski zbornici dne 12. svečana in bil podpisan od sledečih gospodov: Szajer, Bomba, Fijak, Wilk, Olszewski, Barwinski, dr. Stojan, Bojko, Pihuliak, Vencajz, Kubik, Pfeifer, dr. Gregorčič, Krempa, dr. Gladyszowski, Pogachnik, dr. Kruban, dr. Šusterčič, dr. Žitnik, Povše.

Ker se „Štajerc“ poteguje samo za kmečke gospodarske koristi, tako je on vsakemu hvaležen, kateri v prid kmetovalcev kaj stori in mi pripoznamo odkrito, da nas je prav razveselilo, ko smo slišali, da sta gospoda Žičkar in Berks oni predlog stavila. Prav žalostno pa je, da gospoda dr. Ploj in Robič tega predloga nista podpisala. Ali se morebiti v ptujskem in mariborskem volilnem okraju ne nahajajo okuženi vinogradi. V rogatečkem okraju je po zadnji ljudski štetvi od 12460 leta 1890 na 11707 oseb leta 1900 padlo, ker ubogi kmetje se rajši izselijo, kakor da bi doma stradali. In gospod dr. Ploj, poslanec rogaškega okraja ne najde trudavredno, svoj podpis temu predlogu dodati? Ja ljubi „Štajerc“, ali ti ne veš, da gospoda Robič in Ploj sedita v drugem klubu kakor Žičkar in Berks?! Vrag vzemi klube, ako se gre za ubogi kmečki kruhek! Ako naši poslanci niti pri vinogradniških vprašanjih skupaj ne držijo, potem naj se jih vse rajši pošlje domu.

Izdajalstvo dr. Ploja in profesorja Robiča.

„Štajerc“ ni klerikalen, tudi ne liberalen, mi se ne bojujemo proti, pa tudi ne za duhovne gospode, ampak mi se bojujemo samo za to, da bi se kmetu že vendar enkrat na bolje obrnilo. Kdor nam pomaga žalosten kmetiški stan zboljševati,

Daleč na okrog so stali drvarji — molče. Zdaj stopi vendar izmed njih neki Jernej, ki je že parkrat iz kaznilnice ušel, in se že z več žandarji pretepaval, in začne:

„Nočem se tu-le pred vami morebiti hvaliti kaj in koliko znam, toda če noče za ubogega Jurija nobeden Boga prositi, da bi mu odpustil grehe pa hočem tedaj jaz, kolikor bo šlo. Drvarji klobuke dol in na kolena!“

Stari Jurij leži tukaj in potrebuje pomoči. Svoje hraste je posekal, in zdi se mi, da sam prav dobro ve, da ne bode več dolgo solnca gledal. Zahteva, torej dosti pomoči, in mi vsi priznamo, da jo je res potreben. Kaj in koliko je pregrešil, se mi zdi, da Bog več ve, kakor mi, in si je tudi lahko misliti, če eden tako dolgo tukaj živi med nami, da ni bogve kak angelj. Upam, da ga ne bode poglaval v dno pekla, če pride danes pred njegov sodni stol. Pekel se je že tukaj zadosti na solncu,

ta je naš prijatelj, in kdor kmetom škodo dela, je naš sovražnik, potem pa naj bode liberalec in klerikalec. Tako delali smo tudi pri državnozborskih volitvah in smo nastopili za vrle kmetske kandidate, ker nikdo drugi na svetu s kmetom ne misli pošteno kot kmet sam. Kmetski kandidati so pa propadli, ker gospodje duhovniki od njih niso nič vedeti hoteli in so nastopili za doktora Ploja in profesorja Robiča, če tudi smo jim mi večkrat zaklicali: Vi ste kmečki sinovi sami, držite s kmeti, hodili so vseeno za gospodi doktorji. Gospoda dr. Ploj in prof. Robič, bila sta pa tudi pobožna in v moža, tako da so bili duhovniki za nju čisto vneva. Potovala sta onadva od enega župnišča do drugega, tam shode sklicavala, dobro jedla in pila na trošak gospodov duhovnikov in ako sta za volitve potrebovala denarjev, morali so gospodje duhovniki v župnišča poseči. Ko sta bila Ploj in Robič izvoljena, hvalili so gg. duhovniki Boga, da prideta tako vrlo katoliška moža v parlament.

O vi ubogi duhovni gospodje! Tista gospoda Robič in Ploj, ki sta sedela pri vaših mizah, bila sta skrivoma na „Slovenski Narod“ na tisti list naročena, kateri izmed vseh časnikov na svetu največ čestih duhovnike govori. Zjutraj brala sta „Narod“ in veselila kako se čez duhovnike govori, o poldne pa sta pri gospodu župniku pri kozarcu vina in morda lepše obljube delala. Ko pa se je sklical državni zbor, pridružila sta se Narodovi stranki, ter katoliške Slovence zapustila. Mi nimamo nobenega vzroka se ti gospode duhovnike potegniti, kajti veliko njih nas nepravilno preganjalo, ali kot pošteni ljudje moramo mi hofrata Ploja in profesorja Robiča najgloboko obsoditi, kajti onadva nista samo duhovnike, ne tudi volilce goljufala.

Slovenski „Gospodar“ pa konzumi.

Vsak kmet, če je še tako star, bil je nekdaj mlad. In v svoji mladosti bil je tudi kedaj pri kakek

ko je hraste podiral, ni treba, da bi se še v peko odkraja pečiti začel. Tudi z zobmi ne zna škripati, ker ni nikdar čikal, kakor mi in je tudi zato pekel nesposoben, ker ima slabe zobe.

„Veš kaj Jernej“, pravi Juri. „Povej še, da vse špicpubarije grevajo.“

„Vse špicpubarije ga grevajo. Žal mu je, da je zanj nič ednemu, ki je najbrž od dragonerjev všel, zasa dvakrat nož v čreve, da je vrag kar toplega odnes. Toda ta si je zaslužil, kajti dolgo nam je krado tabak in denar in mi nismo poznali tatu, ko bi ne bil Jurij enkrat zalezal in mu takoj dal zasluženo plačilo. Tudi tisto mu je malo žal, da je zadnjič nekemu pritepencu glavo razbil, toda ta spaka je kmalu del drugim cepljena polena takoj ko je prišel. Oh dragoner in pritepenec sta si zaslužila, to se samo vidi in Jurij je storil le dobro delo, ako je spravil dno iz tega sveta, ki sta v sramoto, in škodo ljudem. Z